

Stanislav Aleš Žyla (1876–1957)

Autorka: Dagmar Smolíková; životopis byl napsán pro výstavu Pax et Bonum. Kapucíni v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1618–2018, otevřenou v dubnu 2018 v pražské Loretě (www.loreta.cz).

Na vlastní kůži zakusil bezpráví obou totalit 20. století. Nacisté zničili charitní dílo, které vedl, a komunisté zrušili i samotnou kapucínskou provincii, jejímž byl členem. Poslední část svého života prožil jako člověk druhé kategorie: po válce jej stigmatizovala jeho německá národnost a po Únoru 1948 příslušnost k řeholnímu řádu.

Kapucínem

Aleš Žyla se narodil 17. července 1876¹ do kulturně velmi pestrého prostředí. Jeho otec Štěpán (1847–1897), vyznáním řecký katolík, pocházel z ukrajinské Zbaraže a vzdělání získal na polských školách². Matka Anežka (1851–1887), římská katolička, vyrostla v Jindřichově Hradci³. Do severočeských Podmokel, tehdy s převahou obyvatel německé národnosti, je zřejmě zavedlo Štěpánovo zaměstnání. Byl totiž rakouským státním úředníkem a zde získal místo inspektora a velitele c. k. bezpečnostní stráže. Později tuto pozici zastával v Praze na Hradčanech, kam se s celou rodinou přestěhoval⁴. V Podmoklech přišel na svět nejen Aleš, ale i další dva jeho sourozenci: František a Josefa⁵.

Možná právě ono otcovo přeložení do Prahy zapříčinilo, že se na Alešově životní cestě objevila nová veličina: řád kapucínů. Hábit oblékl v klášteře na Hradčanech už dva měsíce po svých šestnáctých narozeninách a přijal řeholní jméno Stanislav⁶. První sliby složil roku 1894 v Mostě⁷, kde také odmaturoval na tamním státním gymnáziu⁸. Další tři léta strávil v Litoměřicích na biskupském bohosloveckém učilišti⁹ a 14. dubna 1898 zde složil i věčné sliby¹⁰. Kněžské svěcení přijal 15. ledna 1899¹¹.

V Brně

Ještě téhož roku se stal členem brněnské kapucínské komunity a zůstal jím až do komunistické

1 Národní archiv v Praze, číslo fondu: 31, Řádový archiv kapucínů 16.–20. stol., díl II., č. krabice 194, Žyla Stanislav Aleš, nefóliováno.

2 Archiv města Brna, fond B1/52, Odbor vnitřních věcí, oddělení správní (občanství), 1920–1990, nefóliováno.

3 Ibidem, nefóliováno.

4 Ibidem, nefóliováno.

5 Ibidem, nefóliováno.

6 Národní archiv v Praze, číslo fondu: 31, Řádový archiv kapucínů 16.–20. stol., díl II., č. krabice 194, Žyla Stanislav Aleš, nefóliováno; obálčka 17. 9. 1892.

7 Ibidem, nefóliováno; první sliby 26. 8. 1894.

8 Ibidem, nefóliováno; vysvědčení, gymnázium ukončil v roce 1895.

9 Ibidem, nefóliováno; Lecturis Salutem z let 1896–1898.

10 Ibidem, nefóliováno; ručně psané sliby.

11 Provinční archiv kapucínů, Provinční kroniky, katalogy a periodika, Katalogy a direktáře III., 01 M 03, Catalogus Ordinis Minorum S. P. Francisci capuccinorum almae Provinciae Bohemo-Moravae pro anno jubilaeo 1900, Pragae 1899, s. 11. Stanislav Žyla přijal kněžské svěcení 15. 1. 1899. Otázkou zůstává, kdo a kde jej světil. V kněžských matrikách, případně v osobních matrikách biskupských úkonů, v olomoucké, litoměřické a brněnské (arci)diecézi se záznam o svěcení Stanislava Žyly nevyskytuje. Podle archiváře Josefa Faktora z Arcibiskupství pražského se knihy světců z období před rokem 1918 zřejmě nezachovaly, eventuálně by mohly být „zastrčené v neuspořádaném archivním fondu“; e-mail z 5. 2. 2018.

likvidační akce v dubnu 1950¹². Jako katecheta vyučoval na měšťanské dívčí škole¹³ a měl na starost školní bohoslužby v kostele u svatého Jakuba. Sloužit mše svaté docházel také do zemské porodnice a vypomáhal i ve věznici na Cejlu¹⁴. Měl rovněž na starost místní společenství františkánských terciářů¹⁵ a vedení arcibratrstva Blažené smrti sv. Josefa¹⁶. Svě si samozřejmě žádala i služba v samotném kapucínském kostele, který přitahoval takové zástupy kajících, že jim ani „čtyři kněží konventu, rozličně i jinak zaměstnaní, vždy dostatečně posloužiti při nejlepší vůli bohužel nemohou“¹⁷. Jako ocenění za svou kněžskou činnost obdržel čestný titul auditor biskupské konzistoře¹⁸.

V roce 1921 se život Stanislava Žyly téměř na dvě desetiletí úzce propojil s mezinárodním kapucínským projektem Serafínského díla lásky. Stal se totiž prezidentem právě založené moravské pobočky. Po vzoru zahraničních spolků rozjel rozsáhlou charitativní činnost, která byla zaměřena na chudé, ohrožené děti i bezprizorní mladé lidi. Dokonce kvůli tomu požádal Zemskou školní radu v Brně o snížení svého úvazku katechety¹⁹.

Od roku 1935 mu přibýly další aktivity. Jako kvardián kláštera²⁰ nesl odpovědnost za zdejší komunitu bratří a samozřejmě také za správu budov, jejichž část byla pronajímána. V přízemí Trenckova křídla, které v roce 1929 nechali bratři přebudovat na obchodní prostory, sídlila

-
- 12 Archiv města Brna, fond Z1, Sbor národní bezpečnosti – pobytová evidence občanů, Přihláška trvalého pobytu občana z 30. 7. 1899; Provinční archiv kapucínů, Provinční kroniky, katalogy a periodika, Katalogy a direktáře III., 01 M 03 a Katalogy a direktáře IV., 01 M 04; katalogy z let 1899, 1902, 1905, 1909, 1912, 1917, 1927, 1930, 1933, 1935, 1944, 1948.
  - 13 Diecézní archiv Biskupství brněnského, Biskupská konzistoř Brno, inv. č. 3967, sg. C 2, ev. j. 1065, fol. 71. Škola se nacházela na třídě Legionářů v Brně-Černých Polích, dnes se tato ulice jmenuje třída Kpt. Jaroše. Katechetou zde byl od 1. 12. 1905; zdroj: Archiv města Brna, fond B1/39, Kartotéka domovského práva.
  - 14 Moravský zemský archiv v Brně, fond E 34, kart. č. 4, inv. č. 18, nefóliováno. Jde o knihu, do které duchovní správce věznice zapisoval, jaké úkony on či jiní kapucínští kněží daný den vykonali. Zápisy jsou z let 1906–1926, duchovním správcem byl v tu dobu vždy kvardián kláštera, další bratři-kněží do věznice chodili vypomáhat s liturgií, zpovídáním či zaopatřováním.
  - 15 Dnes je to Sekulární františkánský řád. Jako ředitel terciářů je Žyly uveden v katalogích (viz pozn. 12) z let 1909, 1912, 1917, 1935 a 1944.
  - 16 Klášterní archiv kapucínů v Brně, propagační leták. Členy arcibratrstva spojovala modlitba za umírající a jednorázový příspěvek, který byl určen na dostavbu chrámu svatého Josefa v Římě a svatojosefského sirotčince. Ústředí pro Československou republiku a Polsko (později pro Protektorát Čechy a Morava) sídlilo v brněnském kapucínském klášteře.
  - 17 Diecézní archiv Biskupství brněnského, Biskupská konzistoř Brno, inv. č. 3967, sg. C 2, ev. j. 1065, fol. 63, z žádosti ze dne 8. 8. 1935. Stanislav Žyly prosí biskupskou konzistoř o udělení plné moci, aby mohl v případě potřeby pověřit jakéhokoli kněze, i z jiné diecéze, aby vypomohl ve zpovědnici.
  - 18 Provinční archiv kapucínů, Provinční kroniky, katalogy a periodika, Katalogy a direktáře IV., 01 M 04, katalogy z let 1927, 1930, 1933, 1935. V úředním dopise ze 4. 6. 1946 Stanislav Žyly uvádí: „Po okupaci byla mu [míněno Žylovi] činnost jeho, jak metropolitou olomouckým, tak i biskupem brněnským jmenováním radou arcibiskupské a biskupské konzistoře uznaná...“ Zdroj: Archiv města Brna, fond B1/52, Odbor vnitřních věcí, oddělení správní (občanství), 1920–1990, Aleš Stanislav Žyly, nefóliováno. V elektronické databázi bratří kapucínů a v katalogu z roku 1917 je uvedeno, že Stanislav Žyly dostal také válečné vyznamenání 2. třídy Patriae ac humanitati (čestné vyznamenání za zásluhy o Červený kříž). Rešerše Vojenského ústředního archivu z listopadu 2017 to nepotvrdila.
  - 19 Diecézní archiv Biskupství brněnského, Biskupská konzistoř Brno, inv. č. 3967, sg. C 2, ev. j. 1065, fol. 71. Od 1. 12. 1924 měl úvazek snížený na 16 hodin týdně. Dne 29. 5. 1936 pak požádal Zemskou školní radu v Brně o „přeložení na trvalý odpočinek“ (fol. 70) a koncem srpna 1936 odešel do penze (fol. 71).
  - 20 Provinční archiv kapucínů, Provinční kroniky, katalogy a periodika, Katalogy a direktáře IV., 01 M 04; Catalogus Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci capuccinorum almae Provinciae Cechoslovacae dispositus mense octobri 1935, Pragae 1935, s. 8. Se Stanislavem Žyly zde žili kněží: Karel František Toufar (1867–1951, vikář), Inocenc Václav Neumann (1866–1941) a Metoděj Martin Frank (1873–1939, duchovní správce Ústředního hřbitova). K bratřím laikům patřili Bartoloměj Jan Jízdny (1856–1941), Zeno Eduard Diviš (1887–1976, vrátný, kostelník a kustod hrobky), Polykarp Jan Sláma (1881–1959, kuchař a zahradník) a Melchior Puchtinger (pomocník kuchaře).

například cukrárna, hrnčířství či prodejna s koloniálním zbožím²¹. V traktu za kostelem²² provozoval svou živnost brašnář²³. Jednu klášterní místnost obývalo také Serafínské dílo lásky, to ovšem bezplatně²⁴. Jistý kus pozornosti si asi žádal i rušný turistický provoz v hrobce, která byla za mírný poplatek²⁵ denně otevřená veřejnosti²⁶. Nicméně, co se týká rekonstrukcí a stavebních úprav zdejšího konventu, byla Žylova kvardiánská služba ve srovnání s předchozími lety poměrně klidná²⁷. Prakticky jediným větším počinem se stala oprava interiéru kostela na počátku 40. let²⁸.

Protektorát

Krátce po okupaci, v červnu 1939, nechal říšský protektor Konstantin von Neurath zrušit drtivou většinu organizací, které v republice existovaly, týkalo se to i Serafínského díla lásky²⁹. Stanislav Žyla se sice proti tomu okamžitě odvolal, pochopitelně však bez výsledku. Od reichsamtsleitiera Lothara Schrödera dostal zdvořilostní odpověď ve stylu: vážíme si vaší práce, ale už vás nebude zapotřebí, nicméně vaši pracovníci se mohou zapojit do velkého sociálního díla našeho führera³⁰. Celý majetek spolku propadl říši, a že nebyl zanedbatelný. Vedle finančních prostředků šlo o dětský domov v Komárově a v Hraběšicích, dům v Černovicích včetně zahrady a další pozemky v Brně a Miroslavi u Znojma³¹. Pod tlakem německých úřadů a ve snaze uchránit alespoň klášter³² se Stanislav Žyla 17. 11. 1939 znovu³³ přihlásil k německé národnosti; jeho žádost byla schválena v červenci následujícího roku³⁴.

Začátkem listopadu 1940 se Žyla na naléhání biskupa ujal duchovní správy v té době už německé říšské věznice na Cejlu³⁵, která sloužila převážně pro české a slovanské odsouzené, včetně těch politických³⁶. Podle děkovných dopisů a dalších svědectví vězňů se stal velmi oblíbeným, dokázal

21 Archiv Národního památkového ústavu v Brně, sloha S 9/7, nefóliováno. Smlouvy s konkrétními živnostníky jsou uloženy v Moravském zemském archivu v Brně, fond E 34, kart. č. 9.

22 Dnes zde sídlí Moravská vesnička, vedle je vchod do hrobky.

23 Moravský zemský archiv v Brně, fond E 34, kart. č. 9, inv. č. 54, sign. 8, fol. 1–2.

24 Ibidem, inv. č. 62, fol. 7.

25 Hrobka v brněnském kapucínském klášteře, Našinec, výtisk z 24. 6. 1922, s. 1.

26 V hábitech na holé zemi a pod hlavou dvě cihly. Kapucínská hrobka v Brně, Moravské Slovo, výtisk z 15. 8. 1936.

27 Roku 1920 se opravovala střecha kláštera (Diecézní archiv biskupství brněnského, Biskupská konzistoř Brno, inv. č. 3967, sg. C 2, ev. j. 1065, fol. 43), r. 1921 se začala řešit oprava soch na rampě kostela (Archiv Národního památkového ústavu v Brně, sloha S 9/7, nefóliováno), r. 1923 proběhla „neodkladná rekonstrukce a oprava kláštera“ (ibidem) a řešila se i puklá klenba kostela (ibidem), r. 1926 proběhla velká oprava interiéru kostela (Fr. Zeno Diviš, O. Min. Cap.: Kapucínská hrobka v Brně, Kapucínský klášter v Brně, 1940, s. 2.), r. 1928 se opravovala fasáda kláštera (Diecézní archiv biskupství brněnského, Biskupský ordinariát Brno, inv. č. 779, sg. C 3/7, ev. j. 160, fol. 7) i interiér hrobky (Fr. Zeno Diviš, O. Min. Cap.: Kapucínská hrobka v Brně, Kapucínský klášter v Brně, 1940, s. 5), r. 1929 se přízemí Trenckova křídla přebudovávalo na obchodní prostory (viz pozn. 21) a kostel dostal nové vitraje (Fr. Zeno Diviš, O. Min. Cap.: Kapucínská hrobka v Brně, Kapucínský klášter v Brně, 1940, s. 3), r. 1930 se v kostele rozšiřoval kůr pro nové varhany (Archiv Národního památkového ústavu v Brně, sloha S 9/7, nefóliováno); r. 1934 se opravovala fasáda průčelí kostela i přístupové schodiště (ibidem).

28 Moravský zemský archiv v Brně, fond E 34, kart. č. 9, inv. č. 57, fol. 1.

29 Ibidem, inv. č. 62, fol. 128.

30 Ibidem, inv. č. 62, fol. 127.

31 Archiv města Brna, fond B1/8, Církevní oddělení, církevní tajemník 1949–1990, inv. č. 174.

32 Archiv města Brna, fond B1/52, Odbor vnitřních věcí, oddělení správní (občanství), 1920–1990, nefóliováno.

33 Stanislav Žyla byl německé národnosti, v Podmoklech a později i v Praze studoval na německých školách. Českou národnost uvedl při sčítání lidu 1. 12. 1930; zdroj: Archiv města Brna, fond B1/52, Odbor vnitřních věcí, oddělení správní (občanství), 1920–1990, nefóliováno.

34 Archiv města Brna, fond A1/53, Německý národnostní katastr, 1939–1945.

35 Archiv města Brna, fond B1/52, Odbor vnitřních věcí, oddělení správní (občanství), 1920–1990, nefóliováno.

36 Frišaufová, H.: Věznice na Cejlu č. 71 v Brně (1772–1949), magisterská diplomová práce, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Brno 2011, s. 43: „Složení vězňů bylo mnohonárodnostní – nejen Češi, ale také Slováci, Rusové, Ukrajinci a Poláci. Političtí vězni byli promícháni s obyčejnými zloději. Cejl byl považován pouze za přístupní stanici na cestě do jiných věznic nebo koncentračních táborů.“

k nim „lidsky promluvit“, přinášel jim duchovní útěchu a povzbuzení³⁷. Například v roce 1942 píše Žylovi vdova po popraveném muži a děkujeme mu „za obětavost“, se kterou poslední hodiny jeho života proměnil „v blaženou touhu po Božském Spasiteli“³⁸. Žylovu pomoc ale vyhledávali nejen katolíci: „Ke zpovědi chodili jsme všichni, ať věřící či nevěřící, a to hlavně proto, abychom si mohli s páterem Žylo pohovořit i o věcech a událostech jiného rázu než pouze náboženského.“³⁹ Snažil se také vězňům zprostředkovávat vydatné jídlo⁴⁰ a svou intervencí některým z nich uspil odchod domů⁴¹.

Bez občanství

Na konci války se Stanislav Žyla kvůli svému stáří vzdal služby kvardiána⁴². Hrozilo mu však, že se bude muset vzdát i dalšího pobytu v republice. Benešovými dekrety totiž přišel o státní občanství. Jeho žádosti, aby byl vyjmut z „opatření proti Němcům“, sice úřady v červnu 1945 vyhověly. Nicméně aby se trvale vyhnul odsunu, potřeboval znovu získat státní občanství. Podařilo se mu to až 12. září 1949, a to na dobu deseti let.⁴³

Úřady projednávaly jeho případ více než čtyři roky, po celou tu dobu neměl nárok na penzi ani na bezplatnou zdravotní péči. „Nuceným hlášením se k německé národnosti jsem ničeho nezískal, ale přinesl pro blaho čs. státu a národa nemalé oběti – žádám proto, bych konečně došel zaslouženého uznání a zbaven byl dalších nezasloužených ústrků,“ píše v srpnu 1946 komisi pro odsun Němců⁴⁴. Na jedné misce vah ležela jeho německá národnost a opětovné přiznání se k ní v roce 1939. Na druhé pak matka s českými kořeny a také, že při sčítání lidu v roce 1930 se označil za občana s českou národností. Je těžké říci, co konkrétně převážilo v Žylův prospěch, zda jeho bezúhonný život, charitativní dílo či obětavé působení ve věznici během okupace.⁴⁵

Žylova německá národnost ležela v žaludku i akčnímu výboru, který po Únoru 1948 převzal do svých rukou věznici na Cejlu⁴⁶. Zřejmě ale nešlo jen o záminku komunistů, jak se zbavit kněze, protože kvardiána Eduarda Dospivu žádali o náhradu. Ten jim ovšem nevyhověl⁴⁷.

Vyhnanecem

Pak už vývoj nabral rychlý spád. Na jaře 1950 komunisté rozjeli likvidační, tzv. akci K zaměřenou na mužské řeholní řády. Brněnští kapucíni přišli na řadu ve druhé vlně, 27. dubna⁴⁸. S výjimkou Vincence Halaše, který tou dobou ležel v nemocnici, byli ostatní řeholníci odvezeni do benediktinského kláštera v Broumově⁴⁹. Toto místo, hlídané příslušníky SNB, sloužilo pouze jako přestupní

37 Archiv města Brna, fond B1/52, Odbor vnitřních věcí, oddělení správní (občanství), 1920–1990, nefóliováno, svědectví vězňů.

38 Ibidem, nefóliováno, dopis Jindřišky Korčákové z 15. 1. 1942.

39 Ibidem, nefóliováno, dopis Bohuslava Spáleného z 30. 5. 1945.

40 Ibidem, nefóliováno, dopis Josefa Mrkose z 27. 7. 1945.

41 Ibidem, nefóliováno, dopis F. Franka ze 17. 8. 1943: „Děkuji Vám za to, že mé vězení nebylo prodlouženo tím, že jsem nemusil jít přes Gestapo... Neboť jsem byl propuštěn přímo z Cejlu... do poslední chvíle [jsem] nevěděl, že Vy jste učinil vše, co bylo možné...“

42 Ibidem, nefóliováno.

43 Ibidem, nefóliováno.

44 Ibidem, nefóliováno.

45 Ibidem, nefóliováno.

46 Moravský zemský archiv v Brně, fond E 34, kart. č. 9, inv. č. 59, fol. 9. Akční výbor informoval kvardiána Eduarda Dospivu 26. března 1948. Uvedl, že k odvolání došlo „z důvodů národnostních i služebních“.

47 Ibidem, fol. 6.

48 Moravský zemský archiv, fond B 124, Krajský národní výbor Brno, karton 2614, fol. 2; zpráva o vyklizených kláštřech Brněnského kraje ze 6. 6. 1950.

49 Moravský zemský archiv, fond B 124, Krajský národní výbor Brno, karton 2616, fol. 859–860; situační zpráva

stanice, kde si státní bezpečnost mohla řeholníky různých řádů postupně protřídit⁵⁰.

Žyly, kterému bylo v té době už pětasedmdesát let, pak 21. listopadu 1950 přesunuli do bývalého kapucínského kláštera v Opočně, který se narychlo proměnil v domov pro staré a nemocné řeholníky⁵¹. Přijelo s ním ještě dalších osm bratří kapucínů, z toho tři z bývalé brněnské komunity: Polykarp Jan Sláma, Zeno Eduard Diviš a Karel František Toufar, který zde po necelých třech měsících zemřel⁵².

Ovšem už v půlce března 1951 se celé osazenstvo opočenského kláštera muselo kvůli nedostatku místa přestěhovat na Velehrad⁵³ a v květnu téhož roku znovu, tentokrát na Moravec, do bývalého Sanatoria svatého Rafaela⁵⁴. Zde se Žyla setkal ještě s dalšími jedenácti spolubratry, kteří sem byli postupně překládáni z různých internačních klášterů⁵⁵. O chod charitního domu, jehož obyvatele neustále sledovala státní bezpečnost, se staraly řeholní sestry de Notre Dame⁵⁶. Podle jejich vzpomínek žilo zdejší společenství ve velkém hmotném provizoriu. Všichni, včetně stárnoucích řeholníků, se museli hodně snažit, aby měli dost jídla i dřeva na topení⁵⁷. V jednom z dopisů kapucína Mansveta Stona se dochovala zmínka, že spolu se Stanislavem Žyly chodili na houby; vysvětluje: „...chodí nás mnoho, celkem je to pěkný příspěvek k živobytí.“⁵⁸ Každý den byla na Moravci sloužena mše svatá a od roku 1954 řeholníci dokonce pořádali vzdělávací přednáškové večery⁵⁹.

Stanislav Žyla zemřel 5. října 1957. Jeho poslední cesta vedla tam, kde půl století sloužil jako kněz – do Brna. Pohřeb se konal o tři dny později v kapucínském kostele Nalezení svatého Kříže a poté bylo jeho tělo uloženo do řádového hrobu na Ústředním hřbitově⁶⁰.

---

z května 1950. Odvezen nebyl pouze Vincenc Jan Halaš, který v době akce K pobýval v nemocnici Milosrdných bratří. Po propuštění, se souhlasem Státního úřadu pro věci církevní, odjel ke své sestře. Zdroj: Moravský zemský archiv, fond B 124, Krajský národní výbor Brno, karton 2616, fol. 855.

50 Provinční archiv kapucínů, Životopisy, 10 04, vlastní životopis Juvenála Antonína Valíčka, 37a. „Někteří byli posláni do vězení, malý počet byl uznán za přijatelné a stal se diecézními kněžími a mladší generace byla vyčleněna pro... PTP... neboli pracovní tábory ve vojenské uniformě.“

51 Kronika Moravce sester de Notre Dame, autorkou je sestra Viktorie Havlová († 2016), s. 2 a 5.

52 Ibidem, s. 3, 4 a 7. Jména dalších bratří: Kristýn Josef Jonáš (1878–1957 Moravec), Martinián Král (1870–1951 Opočno), Mořic Josef Ludva (1878–1953 Moravec), Fabián Cyril Nečas (1881–1965 Moravec), Albert Štefka (1874–1951 Opočno).

53 Ibidem, s. 9.

54 Ibidem, s. 12.

55 Ibidem, s. 17, 27, 32, 34, 39, 42 a 43. V roce 1951 přišli Justýn Josef Nekula (1879–1963) a Mansvet Karel Ston (1893–1965), v roce 1953 Chrysostom Jan Klučník (1884–1956 Moravec), Peregrin Pavel Bošmanský († 1966, viz nekrologium slovenské kapucínské provincie), Timotej Jan Kyselý (1886–1978), Adjut František Macek (1898–1977 Moravec), Rudolf Josef Schachenhofer (1914–1965 Moravec), Tibor Karel Hlavica (1891–1961 Moravec), v roce 1954 Bohumil Josef Podhorný (1915–2002), v roce 1955 Eduard Václav Dospiva (1910–1971) a Marcel Alois Alan (1894–1974 Moravec).

56 Sklenářová, J.: Historie a současná činnost Charitního domova na Moravci, bakalářská práce, Fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Zlín 2013, s. 40–46.

57 Ibidem.

58 Provinční archiv kapucínů, Historie, 01 N 04, dopis Mansveta Karla Stona z Moravce, 21. 7. 1953.

59 Sklenářová, J.: Historie a současná činnost Charitního domova na Moravci, bakalářská práce, Fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Zlín 2013, s. 40–46.

60 Klášterní archiv kapucínů v Brně, parte, pohřeb se konal v úterý 8. 10. 1957 v 9 h.